

कार्यकारी सारांश

हमदरा-घोडेपईवाडी बॉक्ससाइट खनिज खाण

एमएल क्षेत्र : 120.48 हेक्टर .

हमदरा- घोडेपईवाडी (सगावे गाव), राजापूर तालुका, रत्नागिरी जिल्हा, महाराष्ट्र राज्य

प्रस्तावक

मेसर्स गामा आयर्न इंडिया लि.

जुलै-2024

ईआयए सल्लागार

मिनरल इंजिनिअरींग सर्विसिस

25/एक्सएक्सव्ही, क्लब रोड, बळ्ळारी-583103, कर्नाटक

ईमेल : mes_msraju@yahoo.co.uk

दूरध्वनी/फॅक्स 08392-267421, मॉब: 091-9448367421,

नाबेट क्यूसीआय क्रमांक: ORG000756

कार्यकारी सारांश

हमदरा-घोडेपईवाडी बॉक्साइट खनिज खाण

1.0 परिचय

मेसर्स गामा आयर्न इंडिया लिमिटेडतर्फे रत्नागिरी जिल्ह्यातील राजापूर तालुक्यातील हुमदरा- घोडेपईवाडी (सागावे गाव) येथे बॉक्साइट खाण प्रकल्प प्रस्तावित आहे. प्रकल्पाची प्रस्तावित क्षमता 0.3 एमटीपीए आहे. प्रस्तावित बॉक्साइट खाण प्रकल्प 120.4८ हेक्टर क्षेत्रावर आहे. उत्खननाची पद्धत यांत्रिक असेल, ज्यात उत्खनन यंत्र आणि रिपर डोझरसह हेवी अर्थ मूव्हिंग मशिनरीचा वापर केला जाईल. बॉक्साइट उर्वरीत विनाखनीज माती काढण्यासाठी खोदकाम आणि ब्लास्टिंग ऑपरेशन केले जाणार नाही. खाण व खनिज (विकास व नियमन) अधिनियम 2015 दुरुस्ती व खनिज (लिलाव) नियम, 2015 नुसार महाराष्ट्र शासनाने भूगर्भ व खाण संचालनालयामार्फत (डीजीएम) नाणार बॉक्साइट ब्लॉकचा लिलाव करण्यासाठी दिनांक 01-02-2019 रोजी निविदा मागविण्याची नोटीस जारी केली. हुमदरा-घोडेपईवाडी बॉक्साइट ब्लॉकची लिलाव प्रक्रिया खनिज (लिलाव) नियम, 2015 नुसार पार पडली आणि लिलाव संपल्यानंतर मेसर्स गामा आयर्न इंडिया लिमिटेड ही सर्वोच्च पात्र निविदाकार म्हणून सर्वोच्च अंतिम किंमत ऑफर सादर करणारी सर्वोच्च पात्र निविदाकार म्हणून 20-05-2019 रोजी पसंतीची बोली म्हणून घोषित करण्यात आली. तसेच पहिला हप्ता सादर केल्यावर आगाऊ देयकाच्या 10 टक्के रक्कम असल्याने महाराष्ट्र शासनाने पत्र क्र. नाणार बॉक्साइट ब्लॉकसाठी 120.4८ हेक्टर क्षेत्रावरील खाण पट्टा मंजूर करण्यासाठी एमएनजी-0723/सी.आर.91/इंड-9(ब) दिनांक 13.09.2019 रोजी महाराष्ट्र शासनाच्या एमएनजी-0723/सी.आर.91/इंड-9(ब) यांनी दिनांक 09.08.2023 च्या पत्राद्वारे आशयपत्राची वैधता वाढविली आहे

2.0 प्रकल्प वर्णन

120.4८ हेक्टर भाडेपट्टा क्षेत्र महाराष्ट्र राज्यातील रत्नागिरी जिल्ह्यातील हुमदरा- घोडेपईवाडी (सागावे गाव), राजापूर तालुका, रत्नागिरी अंतर्गत येते. भाडेपट्टा क्षेत्र सर्व्हे ऑफ इंडिया टोपोशीट क्रमांक 47 एच/6 अंतर्गत येते आणि एन 16°31'05.704" ते 16°31'3८.06" आणि रेखांश ई 73°23' 11.61" ते 73° 24'23.50 या अक्षांशांनी वेढलेले आहे. प्रस्तावित भाडेपट्टा क्षेत्रात 15.07.2021 रोजी सुमारे 13.79 दशलक्ष टन खाणयोग्य साठे आणि संसाधने आहेत.

प्रकल्पाचा तपशील

जमिनीचा तपशील व सर्वेक्षण क्र.	120.4८ हेक्टर	
भौगोलिक निर्देशांक	अक्षांश N 160 31' 5.704" ते N 16° 31' 38.06" आणि रेखांश ई 73° 23' 11.61" ते ई 73° 24' 23. 50 "	
सर्व्हे ऑफ इंडिया (एसओआय) टोपो-शीट क्र	47 एच/6	
साठे आणि संसाधने	13.10 दशलक्ष टन	
उत्पादन क्षमता	0.3 दशलक्ष टन	
खाणीचे जीवन	८ वर्षे	
पाण्याची गरज	80 केएलडी	
विजेची गरज	90 किलोवॉट	
संरक्षण स्थापना;	नाही	
सर्वात जवळचा विमानतळ	चिपी	110 कि.मी.
जवळचे रेल्वे स्थानक	राजापूर रेल्वे स्थानक	42 कि.मी.
सर्वात जवळचा महामार्ग	राष्ट्रीय हाईवे एनएच -17	खाण भाडेपट्ट्यापासून 17 कि.मी.

कार्यकारी सारांश

हमदरा-घोडेपईवाडी बॉक्साइट खनिज खाण

भूकंपीय क्षेत्र	III	
सर्वात जवळचा अधिवास	हमदा - घोडेपईवाडी (सागावे) गाव	एमएल क्षेत्रात 70 घरे आहेत
प्रकल्प खर्च	260 लाख	
मनुष्यबळाची गरज	60	

तक्ता.क्र.2.2 प्रकल्पस्थळाची पर्यावरणीय मांडणी

अभयारण्य / व्याघ्र प्रकल्प / हत्ती / इतर कोणतेही राखीव वन	नाही		
बायोस्फीअर रिझर्व्ह	नाही		
जलस्त्रोत	वाघोटन नदी	0.52 कि.मी.	
	कोदवली नदी	6.9 कि.मी.	
	परिया नदी	4.1 कि.मी.	
	अरबी समुद्र	7.0 कि.मी.	
संरक्षण स्थापना;	नाही		
सर्वात जवळचा विमानतळ	कोल्हापूर :	रस्त्याने 137 कि.मी.	
जवळचे रेल्वे स्थानक	राजापूर	रस्ते मार्गे 33.5 कि.मी.	
सर्वात जवळचा महामार्ग	राष्ट्रीय महामार्ग एनएच-66	14 कि.मी.	
भूकंपीय क्षेत्र	III		
सर्वात जवळचा अधिवास	सागावे गाव कर्तरादेवी (सागावे गाव)	खाण भाडेपट्टा क्षेत्रात 0.67 कि.मी.	
पुरातत्वीय स्मारके/	विजय दुर्ग किल्ला किल्ले घेरे यशवंतगड	6.6 कि.मी. 12.0 कि.मी.	
प्रार्थनास्थळे[संपादन]	1. रामेश्वर मंदिर 2. कात्रदेवी मंदिर 3. श्री हनुमान मूर्ती मंदिर 4. जामा मशीद इंगळवाडी 5. श्री रखनदेव मंदिर	लीज एरियामध्ये 0.62 कि.मी. 0.62 कि.मी. 2.40 कि.मी. 9.5 कि.मी.	
कोस्टल रेग्युलेशन झोन (सीआरझेड)	सीआरझेड सीमा	0.173 कि.मी.	
नदीच्या एचएफएलपासून चे अंतर एम	वांघोटन नदी	0.561 कि.मी.	
सर्वात जवळची शाळा	सागावे कात्रदेवी विद्यालय	लीज एरियाच्या उत्तर दिशेपासून 0.5 कि.मी.	
शाळांची यादी	Sl.No	शाळांचे नाव[संपादन]	अंतर कि.मी.
	1	मोंडेवाडी शाळा	4.8
	2	कुंभवडा हायस्कूल	8.4
	3	जि.प.शाला पालेकरवाडी	5.5
	4	नाणार उर्दू स्कूल	2.4
	5	गोठीवरे प्राथमिक शाळा	2.4
6	प्राथमिक शाळा पाडेल	4.1	
खारफुटी	खारफुटी	0.290 कि.मी.	

2.1 खाण ऑपरेशन तंत्रज्ञान आणि खाण प्रक्रिया

खाण पद्धत: ओपन कास्ट मायनिंग

हमदरा- घोडेपईवाडी बॉक्साइट ब्लॉक (खाण) ही ओपन कास्ट असेल - एक श्रेणी पूर्णपणे यांत्रिक खाण असेल जी अवजड माती हलवणाऱ्या यंत्रसामग्रीच्या वापराने काम करेल. बॉक्साइट आणि टाकाऊ

खडकांचे उत्खनन, लोडिंग, वाहून नेणे आणि वाहतूक करण्यासाठी अद्यावत यंत्रे वापरली जातात. खोदकाम आणि ब्लास्टिंग ची कामे केली जाणार नाहीत.

3.0 पर्यावरणाचे वर्णन

3.1 अभ्यास क्षेत्र

खाण पट्ट्याभोवती 10 किलोमीटर परिघाचा अभ्यास क्षेत्र बफर झोन म्हणून गणला जातो, बेसलाइन डेटा संकलनाचा अभ्यास कालावधी ऑक्टोबर-21 ते डिसेंबर-21 डिसेंबर हा मान्सूननंतरचा हंगाम होता.

3.2 बेसलाइन डेटा गोळा करण्याची पद्धत

मेसर्स मिनरल इंजिनीअरिंग सर्व्हिसेस, बेल्लारी च्या पर्यावरण प्रयोगशाळेच्या बेसलाइन डेटा संकलन सेवांसाठी नियुक्त करण्यात आले आहे ज्यांना एमओईएफ & सीसी, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांनी मान्यता दिली आहे.

सूक्ष्म हवामानशास्त्र

हवामान मॉनिटरिंग स्टेशन बसवून सूक्ष्म हवामानशास्त्र आणि सूक्ष्म हवामान मापदंडांची नोंद करण्यात आली आहे.

3.3 वातावरणातील हवेची गुणवत्ता

वातावरणातील हवेच्या गुणवत्तेसाठी 7 गावे आणि 1 कोअर झोन मध्ये 9 स्थानके निश्चित करण्यात आली आहेत ज्यात सर्व दिशांचा समावेश आहे, देखरेखीची वारंवारता 3 महिन्यांसाठी 2 दिवस / आठवडा आहे आणि समाविष्ट केलेले मापदंड सीपीसीबी एनएएक्यूएस मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार होते.

वातावरणातील हवेच्या गुणवत्तेचे सांख्यिकीय विश्लेषण खालीलप्रमाणे आहे, SO₂, NO₂, पीएम 10 आणि पीएम_{2.5} ची कमाल मूल्ये 12, 17, 56 आणि 36 यूपी / एम 3 आढळली आहेत. एनएएक्यूएसनुसार सीओ, पीबी आणि O₃ सह सर्व मापदंडांवर लक्ष ठेवले जाते आणि देखरेख परिणाम मर्यादेच्या आत असल्याचे दिसून येते. बफर झोनच्या गावांमधील कमाल मूल्येही अनुज्ञेय मर्यादेच्या आत होती.

3.4 ध्वनी पातळी

आवाजाच्या गुणवत्तेसाठी कोअर झोनमधील 1 स्टेशन आणि बफर झोनमधील ८ अशा 9 स्थानकांवर लक्ष ठेवण्यात आले आणि दिवस आणि रात्री लेक चे निरीक्षण करण्यात आले. दिवसा 500 मीटर - एमएल क्षेत्राच्या रेंजमध्ये निरीक्षण करताना आढळलेली लेक मूल्ये दिवसा लेक- 52.1 डेसिबल (ए), रात्री लेक- 43.2 डीबी (ए) आणि दिवसाच्या रेंजमध्ये बफर झोन गावांमध्ये आढळलेली मूल्ये एलीक्यू- 44.9 ते एलीक्यू 51.3 डीबी (ए) आणि रात्रीच्या रेंजदरम्यान एलीक्यू - 40.3 ते 43.9 डीबी (ए) आहेत. परिणाम अनुक्रमे मर्यादित चांगले असल्याचे दिसून आले आहे . सीपीसीबी मानकांच्या तुलनेत देखरेख परिणाम मर्यादेच्या आत आहेत.]

3.5 पाण्याची गुणवत्ता

5 पृष्ठभागजल आणि 9 भूजल नमुन्यांसाठी हंगामातून एकदा नमुने घेऊन पाण्याच्या गुणवत्तेचे निरीक्षण करण्यात आले. अशा प्रकारे, विश्लेषण परिणामांची तुलना आयएस मानक आयएस: 2296 आणि आयएस: 10500:2012 शी केली जाते आणि निकाल मानकांनुसार अनुज्ञेय मर्यादित असणे आवश्यक आहे.

3.6 मातीची गुणवत्ता

मजकूर आणि भौतिक मापदंड आणि पोषक तत्वांसाठी अभ्यास कालावधीदरम्यान एमएल क्षेत्रातील एक आणि जवळच्या गावातील शेतशेतातील इतरांसह 6 ठिकाणी माती गुणवत्ता निरीक्षण संकलित केले जाते आणि त्यांचे विश्लेषण केले जाते. ते सर्व लागवडीस योग्य असलेल्या मातीच्या सामान्य गुणवत्तेच्या आत असल्याचे निदर्शनास आले आहे.

3.7 भु पर्यावरण

10 कि.मी.च्या परिघात अभ्यासक्षेत्राचा सध्याचा भूवापर.

जमिनीचा वापर - अभ्यास क्षेत्र

Sl.No	तपशील	हा मधील क्षेत्र	टक्केवारी %
1	पाणवठे	1475.6	3.803
2	आंबा व काजू लागवड	19614	50.552
3	शेतजमीन	4536.1	11.691
4	पडीक जमीन	12355.5	31.844
5	खारफुटी	554.9	1.43
6	वस्त्या	232.4	0.599
7	जलचर शेती	10.66	0.027
8	लेटेराइट खाण	20.874	0.054
संपूर्ण		38800	100

3.8 जैविक पर्यावरण

कोअर झोन आणि 10 किमी बफर झोनसह अभ्यास क्षेत्राचा सविस्तर जैविक अभ्यास अहवाल वनस्पती आणि प्राणी, लुप्तप्राय, स्थानिक आणि आरईटी प्रजातींच्या तपशीलांसह सादर केला आहे. 10 किलोमीटर परिघाच्या अभ्यास क्षेत्रात एकूण 234 वनस्पतींच्या प्रजातींची नोंद करण्यात आली. बाभळी *निलोटिका*, *अझाडिराक्टा इंडिका*(कडुनिम्ब), *फिकस बेंघालेन्सिस*(वड), *पोंगामिया पिनाटा*(करंज) आणि *प्रोसोपिस ज्युलिफ्लोरा*या प्रमुख प्रजाती होत्या.

वाघोटन नदीवर सस्तन प्राण्यांच्या 11 प्रजाती, सरपटणाऱ्या प्राण्यांच्या 13 प्रजाती, पक्ष्यांच्या 155 प्रजाती, फुलपाखरांच्या 6 प्रजाती, उभयचरांच्या 3 प्रजाती, ओडोन्टोसच्या 14 प्रजाती आणि माशांच्या 9 प्रजातींची नोंद वाघटन नदीवरील शेतजमिनीपासून काटेरी जंगलापर्यंतच्या अधिवासात करण्यात आली.

3.9 सामाजिक-आर्थिक स्थिती

कोणतेही पुनर्वसन समाविष्ट नाही आणि ती एक बिगर-वन जमीन आहे आणि पुनर्वसन आवश्यक असलेल्या एमएल क्षेत्रात मानवी वस्त्या किंवा पीएपी नाहीत. बफर झोनमध्ये 44 गावे आहेत. यापैकी 32 गावे रत्नागिरी जिल्ह्यातील राजापूर तालुक्यात तर 12 गावे महाराष्ट्र राज्यातील सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील देवगड तालुक्यात आहेत.

2011 च्या जनगणनेनुसार या गावांची एकूण लोकसंख्या 3८,177 आहे. प्रस्तावित खाण कामामुळे बफर झोनमधील गावांमध्ये राहणाऱ्या लोकांच्या पारंपारिक जीवनशैलीत कोणतेही लक्षणीय प्रतिकूल बदल दिसून येत नाहीत.

या खाणीतून खाण अधिकारी, कुशल, अर्धकुशल व अकुशल कामगार व अप्रत्यक्ष रोजगार, कंत्राटी कामे व वाहतूक अशा एकूण 177 जणांना प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार उपलब्ध होणार आहे. रोजगारासाठी

स्थानिकांना प्राधान्य दिले जाते. या कालावधीत भाडेकरू आरोग्य सेवा, स्वच्छता, पिण्याचे शुद्ध पाणी, शिक्षण, स्त्री-पुरुष समानता, महिला सक्षमीकरण, पर्यावरणीय शाश्वतता, पर्यावरण संतुलन, सार्वजनिक पायाभूत सुविधा, क्रीडा, स्वयंसेवी संस्था आणि प्राणी कल्याण उपक्रमांसाठी वार्षिक 21 लाख रुपये खर्च करतील.

4.0 अपेक्षित पर्यावरणीय परिणाम आणि शमन उपाय

4.1 सामान्य

नाणार बॉक्साइट खनिज खाण ही नवीन खाण असून हवा, पाणी, ध्वनी आणि मातीवरील खाण कामाचा परिणाम कमी करण्यासाठी आणि विहित मानकांचे पालन करण्यासाठी सर्व नियंत्रण उपाययोजना सुनिश्चित करण्यासाठी सर्व खबरदारीच्या उपाययोजना करून ती कार्यरत राहिल. या भागात अयस्क @ 0.3 एमटीपीएचे प्रस्तावित उत्पादन केले जाईल, ओपन कास्ट पारंपारिक प्रकारचे खाणकाम केले जाईल, ज्यात कोणतेही खोदकाम आणि ब्लास्टिंग केले जाणार नाही. खबरदारी आणि नियंत्रणाच्या उपाययोजना केल्या जातात. जमिनीच्या वापरावर बदलाचा परिणाम सकारात्मक च होईल, कारण परित्यक्त खड्ड्याचा काही भाग अंशतः परत भरून वनीकरण केले जाते आणि उर्वरित भाग स्थानिक ग्रामस्थांसाठी फायदेशीर जलसाठा म्हणून शिल्लक राहतो.

एमएल एरियाच्या हद्दीलगत हरित पट्टा विकसित केल्यास खाणपूर्व टप्प्याच्या तुलनेत चांगले वातावरण मिळेल.

4.2 हवेचे वातावरण

ईआरएमओडी सॉफ्टवेअरचा वापर करून भाकीत केलेल्या बॉक्साइट अयस्क आणि कचरा निर्मितीसारख्या प्रस्तावित खाण कामांमुळे जास्तीत जास्त अनियंत्रित पीएम 10 उत्सर्जन पातळी मर्यादेच्या आत असल्याचे दिसून आले आहे आणि ते $70 \mu\text{ग्रॅम} / \text{घनमीटरपेक्षा}$ जास्त नाही. धुळीत हानिकारक मुक्त सिलिका नसते. धूळ उत्सर्जनाचे स्रोत लोडिंग, वाहतूक कार्ये आहेत. धूळ साचण्याचे प्रमाण कमी करण्यासाठी रस्त्यांचे वर्गीकरण व देखभाल नियमित पणे केली जाणार आहे. वाटेत गळती होऊ नये म्हणून सर्व भरलेले ट्रक ताडपत्रीने झाकले जातील आणि वेगमर्यादा लागू केली जाईल. नियमित पाण्याच्या फवारणीद्वारे धूळ नियंत्रणाच्या उपाययोजना केल्या जातात. खाणीतून उच्च क्षमतेचे डंपर असलेल्या खरेदीदारांपर्यंत बॉक्साइट धातू नेले जाते ज्यामुळे फेऱ्यांची संख्या कमी होते. खाण क्षेत्राभोवती 7.5 मीटर रुंद हरित पट्टे विकसित केले जातील. उत्सर्जन कमी करण्यासाठी निर्मात्याच्या विशिष्टतेनुसार उपकरणांची नियमित देखभाल केली जाते. वाहतुकीच्या वाहनांसाठी पीयूसी घेतली जाते.

4.3 पाण्याचे पर्यावरण

भाडेपट्ट्याच्या क्षेत्रातून बारमाही पृष्ठभागावरील पाण्याचा स्रोत जात नाही. बोअरवेलच्या पाण्याद्वारे पाण्याची अंदाजित गरज ८० घनमीटर प्रति दिवस असेल. त्यातून निर्माण होणारा कचरा आणि अयस्क नॉनटॉक्सिक असते. पाण्यातील संभाव्य प्रदूषक म्हणजे निलंबित घन पदार्थ जे खाण क्षेत्रातील क्षरणातून प्राप्त होतात, अवसादनद्वारे नियंत्रित डम्पिंग. ग्रीस ट्रॅपद्वारे नियंत्रित यंत्रसामग्रीच्या देखभालीतून तेलगळती. खड्ड्याच्या परिसरात थेट पडणारे पावसाचे पाणी सेटलमेंट टँकमध्ये राहू दिले जाईल ज्यामुळे

भूजल पुनर्भरणास मदत होईल. पावसाळ्यात हे पाणी माळनाल्यातून जाते आणि वाहून जाणाऱ्या पाण्यातील घन पदार्थ काढण्यासाठी देण्यात आलेल्या सेटलमेंट टँकमध्ये गोळा केले जाते.

4.4 ध्वनी पर्यावरण

जास्तीत जास्त आवाज मातीचे ऑपरेशन एम / सी आणि डंपरची हालचाल आणि ऑपरेशनमधून तयार होतो. खाण कामात खोदकाम आणि ब्लास्टिंग चा समावेश नाही. खाणीच्या हद्दीतील ट्रकचा वेग ताशी 20 किमीपर्यंत मर्यादित करणे. उत्पादकांच्या शिफारशीनुसार खाण उपकरणे, यंत्रसामग्री आणि सर्व वाहनांची नियमित देखभाल करणे जेणेकरून ध्वनी निर्मिती कमी होईल आणि एमएल हद्दीभोवती विस्तृत हरित पट्टा प्रदान केला जाईल.

4.5 ब्लास्टिंग ऑपरेशन्स आणि नियंत्रण उपायांमुळे जमिनीवरील कंपन प्रभावामुळे होणारा परिणाम

खोदकाम आणि ब्लास्टिंग नाही .

4.6 जैविक पर्यावरणावर होणारा परिणाम

अभ्यास क्षेत्रात वन्यजीव अभयारण्य आणि राष्ट्रीय वन्यजीव उद्यान नाही. एमएल क्षेत्र ही बिगर वनजमीन आहे. या जंगलात शेड्यूल 1 चे प्राणी अस्तित्वात असल्याने स्थानिक वनविभागाच्या मदतीसाठी भाडेकरूकडून दरवर्षी अडीच लाख रुपयांची तरतूद असलेला वन्यजीव संवर्धन आराखडा तयार केला जातो.

एमएल हद्दीलगत च्या 7.5मीटर च्या हिरव्यागार बंधान्यात खत व माती च्या मिश्रणाने भरलेल्या खोदलेल्या खड्ड्यांमध्ये झाडांच्या तीन रांगा लावायच्या आहेत.

ज्या पृष्ठभागावरील डम्पिंगपुन्हा हाताळल्या जातील आणि परत भरल्या जातील त्यासाठी केवळ वृक्षारोपण गवत, फळेदार वनस्पती, झुडपे/झुडपे अशा प्रकारच्या प्रजातींचा वापर केला जाईल.

4.7 सामाजिक आर्थिक वातावरणावर होणारा परिणाम

या खाणीतून प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार, कंत्राटी कामे व वाहतूक अशा दोन्ही माध्यमातून सुमारे 177 जणांना रोजगार उपलब्ध होणार आहे.

खाण कामांमुळे या भागाचा शाश्वत विकास होण्यास मदत होते ज्यात भौतिक आणि सामाजिक पायाभूत सुविधांचा अधिक विकास होतो. तसेच या खाण कामाद्वारे देशाला खनिज उत्पादनावरील कर आणि रॉयल्टी इ. बाबतीत राज्याच्या तिजोरीतील महसुलाच्या दृष्टीने महसूल प्राप्त होतो.

प्रकल्प प्रस्तावक डीजीएमएस मार्गदर्शक तत्वांनुसार कामगारांच्या आरोग्याच्या स्थितीचे मूल्यांकन करेल. आवाज, हवा, पाण्याची गुणवत्ता मर्यादित चांगली राखली जाईल.

5.0 अतिरिक्त अभ्यास

अतिरिक्त अभ्यासामध्ये, आपत्ती व्यवस्थापन योजनेनंतर जोखीम विश्लेषण, जे संभाव्य जोखीम ओळखण्यास आणि कोणत्याही दुर्घटनेचा सामना करण्यासाठी तयारीस प्रोत्साहित करण्यास मदत करेल. जोखीम विश्लेषण आणि आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यात आला आहे आणि ईआयए अहवालात समाविष्ट करण्यात आला आहे.

6.0 पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

ग्रीन बेल्टच्या विकासासह सर्वकष पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा सुचविण्यात आला आहे. प्रकल्पाच्या सर्व संभाव्य पर्यावरणीय परिणामांची ओळख ही पर्यावरणीय प्रभाव मूल्यांकनाची एक आवश्यक पायरी आहे. याची गंभीरपणे तपासणी केली जाते आणि मोठ्या परिणामांचा पुढील अभ्यास केला जातो. खाण प्रकल्पांच्या बाबतीत भौगोलिक आणि जमिनीच्या वापरातील बदल, वायू प्रदूषण, जलप्रदूषण, कचरा व्यवस्थापन, जैवविविधता आणि सामाजिक-पायाभूत सुविधांचे प्रश्न महत्त्वाचे आहेत. हवाई, पाणी, ध्वनी आणि मातीवरील खाण कामाचा परिणाम कमी करण्यासाठी सर्व खबरदारीच्या उपाययोजना करून आणि विहित मानकांचे पालन करण्यासाठी सर्व नियंत्रण उपायांची खात्री करून खाण चालविली जाईल. एमएल क्षेत्राच्या हद्दीलगत हरित पट्टा विकसित केल्यास चांगले वातावरण मिळेल. प्रस्तावित ईएमपीसाठी अर्थसंकल्पीय खर्च वार्षिक 39 लाख रुपये आहे

7.0 कॉर्पोरेट पर्यावरणीय उत्तरदायित्व (सीईआर)

सीएसआर व्यतिरिक्त, खाण प्रकल्पाच्या संचालनादरम्यान कॉर्पोरेट एन्व्हायर्नमेंट रिस्पॉन्सिबिलिटी इनिशिएटिव्ह अंतर्गत एकरकमी उपाय म्हणून अनेक उपक्रम हाती घेण्याचा पीपीचा प्रस्ताव आहे. 30 सप्टेंबर 2020 आणि 20 ऑक्टोबर 2020 च्या एमओईएफ आणि सीसी ओएम अधिसूचनेच्या अनुषंगाने सीईआर उपक्रम राबविण्यासाठी जनसुनावणीदरम्यान स्थानिकांकडून प्रतिसाद मिळाल्यानंतर आवश्यक अर्थसंकल्पीय तरतुदी केल्या जातील.

7.1 कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी (सीएसआर)

या भागाच्या सामाजिक-आर्थिक विकासासाठी पाच वर्षांचे सरासरी वार्षिक अंदाजपत्रक 16 लाख 50 हजार रुपये असेल.

8.0 पर्यावरण देखरेख कार्यक्रम

एमओईएफ अँड सीसीद्वारे मान्यता प्राप्त बाह्य पर्यावरण देखरेख प्रयोगशाळेच्या सेवांचा समावेश करून खाण कामातून प्रदूषकांची पातळी अनुज्ञेय मर्यादित राखण्यासाठी अभ्यास क्षेत्र व्यापलेल्या खाणीच्या आयुष्यात नियमित पर्यावरणीय देखरेख केली जाईल.

राष्ट्रीय वातावरणीय वायु गुणवत्ता मानके, सीपीसीबी अधिसूचना, नवी दिल्ली, 18 नोव्हेंबर, 2009 नुसार पर्यावरणीय देखरेख केली जात आहे. पाण्याच्या गुणवत्तेसाठी आयएस पद्धतीचा वापर करून निरीक्षण आणि विश्लेषण केले जाईल.

9.0 निष्कर्ष

या खाणीतून खनिजाचे उत्पादन सुरू ठेवल्यास परिसरातील पर्यावरणीय स्थितीवर कोणताही मोठा परिणाम होणार नाही. निर्यात क्षमतेबरोबरच येल्या काही वर्षांत भारतात खनिजाची मोठी मागणी आहे. त्यामुळे प्रस्तावित @ 0.3 एमटीपीए चे उत्पादन व्यवहार्य असून आजूबाजूच्या गावातील 177 लोकांना विविध कामांसाठी रोजगार उपलब्ध होण्यास मदत होते. या प्रकल्पामुळे निग बोरिंग गावांच्या सामाजिक आर्थिक सुधारणांनाही मदत होते. तसेच या प्रकल्पामुळे शेजारच्या पोलाद प्रकल्पांसाठी कच्च्या मालाची मागणी पूर्ण होण्यास मदत होते.